

PARTIPOPULARITET

SÖREN HOLMBERG

Problemet med små partier i undersökningssammanhang är att de är små. Även i relativt omfattande surveystudier med 2000-3000 svarande i är det idag inte fler än cirka tio till trettio personer som röstar på eller sympatiserar med något enskilt parti utanför riksdagen. Och med så få svarspersoner är det inte möjligt att genomföra några säkra statistiska analyser. Underlaget blir för tunt och osäkert. Vad som skulle behövas är mycket större och därmed mycket kostsammare urval. I brist på sådana jätteundersökningar vet vi idag väldigt lite om vad det är för slags väljare som är anhängare av Sveriges många nya och mindre partier.

Vi vet dock en del om hur några av de nya partiernas röststöd ser ut i andra val än riksdagsval. Det gäller junilistan och Europaparlamentsvalet 2004, sverigedemokraterna och kommunalvalen i framförallt Skåne 2002 och sjukvårdspartiet i landstingsvalen i Norrbotten med flera landsting 2002. Men när det gäller riksdagsval är materialet mycket magrare.

Ett sätt att komma åt det här problemet är att vidga analysen och inte bara fokusera på väljarnas förstapreferenser. Om man i surveystudier också undersöker andrapreferenser ökas analysmöjligheterna och det statistiska underlaget. Tyvärr inte särskilt mycket dock. Dagens småpartier är inte bara mycket sällan förstaval. De är också mycket sällan andraval. I SOM-undersökningen 2005 dök något parti utanför riksdagen endast upp som andrapreferens bland 4,2 procent av samtliga svarspersoner. Som förstapreferens var småpartierna lika sällan förekommande (4,1 procent). Om vi lägger samman första- och andrapreferensen för några av de mest omdiskuterade nya småpartierna får vi fram ett slags *maxestimät* på opinionsstödet hösten 2005. Resultaten blir då följande: Junilistan 2,0 procent, feministiskt initiativ 0,7 procent, Sveriges pensionärs intresseparti 0,1 procent, sverigedemokraterna 1,6 procent och sjukvårdspartiet 0,3 procent.¹ Mycket låga siffror för alla och inget parti i närheten av fyraprocentsspärren.

Ett ytterligare sätt att studera småpartiernas opinionsstöd är att gå utöver andrapreferenserna i analysen. Människor tycker inte bara om partier. De tycker också illa om partier. Det betyder att vi kan studera människors fullständiga sympatier och antipatier för alla olika partier, även de små partierna. Analyser av det slaget har gjorts sedan länge i Sverige när det gäller de etablerade partierna – i valundersökningarna sedan 1979 och i SOM sedan 1986 (Holmberg 1981, Holmberg och Weibull 1987). Människors inställning till de olika partierna mäts på en ogillar-gillarskala med värden mellan -5 och +5.

I SOM-undersökningen 2005 utvidgade vi för första gången partimätningarna

med hjälp av ogillar-gillarskalan till att också omfatta ett antal nya småpartier. Fem partier utanför riksdagen inkluderades i mätningen – junilistan, feministiskt initiativ, Sveriges pensionärers intresseparti, sverigedemokraterna och sjukvårdspartiet. Den utvidgade mätningen gör det möjligt att jämföra etablerade och nya partiers popularitet och opinionsstöd utöver förstapreferenserna.

Sveriges populäraste parti

Svenska partier är inte så särskilt uppskattade. På ogillar-gillarskalan, där resultaten kan variera mellan -50 (ogillar) och +50 (gillar), är det nätt och jämnt att de mest populära partierna kommer över nollstrecket.² I botten däremot är det några partier som har rejält negativa siffror. Resultaten i tabell 1 visar topplistan över Sveriges populäraste partier hösten 2005. Siffrorna i kolumn ett är popularitetsmedeltal beräknade bland samtliga svarspersoner. I kolumn två redovisas hur kända de olika partierna är mätt via hur villiga svarspersonerna är att uttala sympatier eller antipatier för dem.

Tabell 1 Topplistan för partipopularitet 2005 (medeltal)

parti	popularitetsmedeltal	procentandel med åsikt
1. folkpartiet	+2	93
2. moderaterna	+2	94
3. centerpartiet	+1	93
4. socialdemokraterna	+0	94
5. sveriges pensionärers intresseparti	-3	53
6. sjukvårdspartiet	-5	46
7. junilistan	-6	71
8. kristdemokraterna	-7	94
9. miljöpartiet	-10	94
10. vänsterpartiet	-15	93
11. feministiskt initiativ	-28	81
12. sverigedemokraterna	-34	81

Kommentar: Resultaten bygger på svaren på en SOM-fråga där svarspersonerna fick placera ut partierna på en ogillar-gillarskala mellan -5 och +5. Siffrorna har multiplicerats med tio för att undvika decimaler. Skalan varierar därför mellan -50 (ogillar) och +50 (gillar). Procentbasen är samtliga svarspersoner. Procentandelarna i kolumn 2 visar hur kända partierna är mätt via hur villiga människor är att uttala sympatier eller antipatier för dem.

Populäraste partiet 2005 var folkpartiet (+2) tätt följt av moderaterna (+2) och centerpartiet (+1). Sveriges största parti, socialdemokraterna, kommer först på fjärde plats med en genomsnittlig popularitet precis över nollpunkten (+0). Alla andra partier hamnar genomsnittligt på minussidan. Det vill säga att medeltalet i

människors bedömning av partierna var mer negativt än positivt. I alla de aktuella fallen innebar det också att fler människor satte partierna på minussidan än på plussidan på skalan.

Två nya partier kom på plats fem (pensionärspartiet -3) och sex (sjukvårdspartiet -5). Båda var förhållandevis okända bland väljarna. Endast 53 respektive 46 procent av svarspersonerna hade någon åsikt om dem. Och bland personer som kände till dem var det nästan hälften som placerade dem på den neutrala mittpunkten på skalan. Junilistan hamnar på sjunde plats, något mer välkänt än pensionärspartiet och sjukvårdspartiet och med en genomsnittlig popularitet på -6.

Tre riksdagspartier kommer därefter på platserna åtta till tio. Alla tre är välkända med kännedomssiffror kring 94 procent. Men deras popularitet i hela valmanskåren är inte imponerande. Kristdemokraterna når värdet -7 medan miljöpartiet och vänsterpartier endast får -10 respektive -15. Med sådana siffror är det klart fler väljare som ogillar partiet än som gillar det.

Men de riktiga skräckresultaten återfinns på de två sista platserna på listan. Genomsnittsuppskattningen för feministiskt initiativ på plats elva är endast -28. På sista platsen har sverigedemokraterna ett ännu sämre resultat, hela -34. Inget av dem kan skylla på att de inte är kända. För att vara partier utanför riksdagen är de överraskande kända – mer kända än övriga småpartier. I båda fallen poängsätts de av strax över 80 procent av svarspersonerna. Förklaringen till de mycket dåliga siffrorna är helt enkelt att de allra flesta svenskar ogillar båda partierna och dessutom ogillar dem mycket, manifesterat genom att ofta markera -5 på ogillar-gillarskalan. Uttryckt på reklamspråk är feministiskt initiativ och sverigedemokraterna mycket svaga varumärken med klart negativa förtecken. När det gäller feministiskt initiativ bör det dock betonas att undersökningen genomfördes under hösten 2005 mitt under den period när fi var som mest splittrat internt och flera ledande företrädare lämnade partiet, och den ofta kritiska debatten om partiet var som mest intensiv i medierna.

Vem gillar vem?

Partiernas popularitet skiljer sig inte mycket åt mellan olika sociala grupper som män och kvinnor eller olika åldersgrupper. Men de mönster som finns är avslöjande. Det finns bara två partier som är något mer populära – eller något mindre impopulära – bland män än bland kvinnor. De partierna är moderaterna och sverigedemokraterna. Övriga partier är mer uppskattade bland kvinnor än bland män. Mest tydligt märks det för miljöpartiet, vänsterpartiet och feministiskt initiativ. När det gäller fi får partiet värdet -22 bland kvinnor mot -35 bland män. Ett mycket negativt resultat även bland kvinnor alltså. Åldersmönstren visar att fyra partier främst är uppskattade bland de äldsta väljarna – centerpartiet, socialdemokraterna, kristdemokraterna och sjukvårdspartiet. Mest populära – minst ogillade – bland de yngsta väljarna är folkpartiet, miljöpartiet, vänsterpartiet, feministiskt initiativ och

sverigedemokraterna. Moderaterna är ungefär lika uppskattade bland unga som bland äldre. Detsamma gäller för junilistan och pensionärspartiet, men då bör vi snarare säga att de är lika ogillade bland unga som bland äldre eftersom resultaten är på minussidan.³

Hur olika partiers anhängare gillar andra partier är mer spännande. Sådan information kan säga någonting om varifrån partierna i första hand kan vinna nya väljare och till vilka partier de främst kan tappa väljare. Resultaten i tabell 2 visar hur svarspersoner med olika partisympatier i SOM 2005 gillade eller ogillade alla våra tolv undersökta partier.

Tabell 2 Topplistan för partipopularitet 2005 bland personer med olika partisympatier (medeltal)

	partisympati								inget parti
	v	s	mp	c	fp	kd	m	övr	
folkpartiet	-14	-7	-8	+3	+28	+5	+13	-11	-4
moderaterna	-29	-17	-19	+6	+9	+14	+34	-12	-3
centerpartiet	-12	-9	-2	+28	+5	+9	+9	-11	-4
socialdemokraterna	+5	+28	-3	-13	-9	-16	-20	-11	-5
sv pensionärers intr parti	-4	-3	+3	-4	-4	-5	-2	+2	-5
sjukvårdspartiet	-2	-6	-2	+1	-6	-5	-9	+2	-4
junilistan	-2	-9	-1	-6	-6	-5	-6	+2	-11
kristdemokraterna	-25	-16	-18	-0	-3	+34	+4	-14	-10
miljöpartiet	+3	-3	+27	-16	-14	-21	-26	-18	-9
vänsterpartiet	+27	-2	+3	-25	-25	-33	-35	-13	-12
feministiskt initiativ	-8	-25	-9	-31	-32	-42	-38	-28	-20
sverigedemokraterna	-39	-35	-41	-38	-38	-36	-33	-11	-29

Kommentar: Resultaten bygger på svaren på en SOM-fråga där svarspersonerna fick placera ut partierna på en ogillar-gillarskala mellan -5 och +5. Siffrorna har multiplicerats med tio för att undvika decimaler. Skalan varierar därför mellan -50 (ogillar) och +50 (gillar). Procentbasen är samtliga svarspersoner.

Om vi först ser på hur partisympatisörerna gillade sina egna partier visar det sig att två riksdagspartier – moderaterna och kristdemokraterna – är klart mer populära bland sina egna anhängare (+34 igenomsnitt i båda fallen) än övriga riksdagspartier som endast uppnår uppskattningssiffror kring +27/+28 bland de egna. Motsvarande resultat kan vi endast med viss tvekan rapportera för två småpartier; tvekan därför att antalet svarspersoner är mycket begränsat, 18 personer med junilistan som bästa parti och 17 personer för sverigedemokraterna. Men i båda fallen är partierna högt uppskattade bland de egna anhängarna. Junilistan får genomsnittsuppskattningen +33 medan sverigedemokraterna når hela +42. De få personer som

hade sverigedemokraterna som förstapreferens hösten 2005 uppskattade partiet mycket.

Ser vi på hur väljare från olika partier gillar andra partier inom det egna blocket är det tydligt att den interna kärleken är mer begränsad inom s-blocket än inom b-blocket. Socialdemokratiska väljare sätter till exempel både vänsterpartiet och miljöpartiet på minussidan. Och miljöpartiväljare besvarar den bristande uppskattningen från s-anhängare genom att även de sätt socialdemokratiska partiet på minussidan. Väljarkylan inom s-blocket kan ha den fördelen i valet 2006 att andelen partibyten inom blocket blir begränsad.

Den blockinterna uppskattningen är inte mycket bättre inom det borgerliga lägret, men den är trots allt något bättre. I de allra flesta fall bedömer borgerliga väljare andra partier än det egna genomsnittligt sett på den positiva sidan. Moderaterna får t ex värdet +9 och +6 bland fp- respektive c-sympatisörer medan folkpartiet och centern får värdet +13 respektive +9 bland moderata sympatisörer. Den enda klart negativa siffran inom b-blocket återfinns när folkpartister säger vad de tycker om kristdemokraterna. Då blev resultatet -3. Baksidan av det något varmare internklimatet inom det borgerliga blocket är att det gör det lättare för b-väljare att byta parti inom blocket. Den borgerliga kannibalismen skulle må väl av något kyligare uppskattningssiffror internt.

När blockens väljare bedömer partierna i motståndarlägret är genomsnittssiffrorna genomgående klart negativa. En bra illustration till att blockbyten fortfarande är relativt ovanliga i svensk politik. Det borgerliga partis väljare som tycker minst illa om socialdemokraterna är folkpartiets. Och omvänt, folkpartiet är det borgerliga parti som s-sympatisörer i genomsnitt tycker minst illa om. Relativt sett kanske blockbyten blir vanligaste mellan socialdemokraterna och folkpartiet i valet 2006.

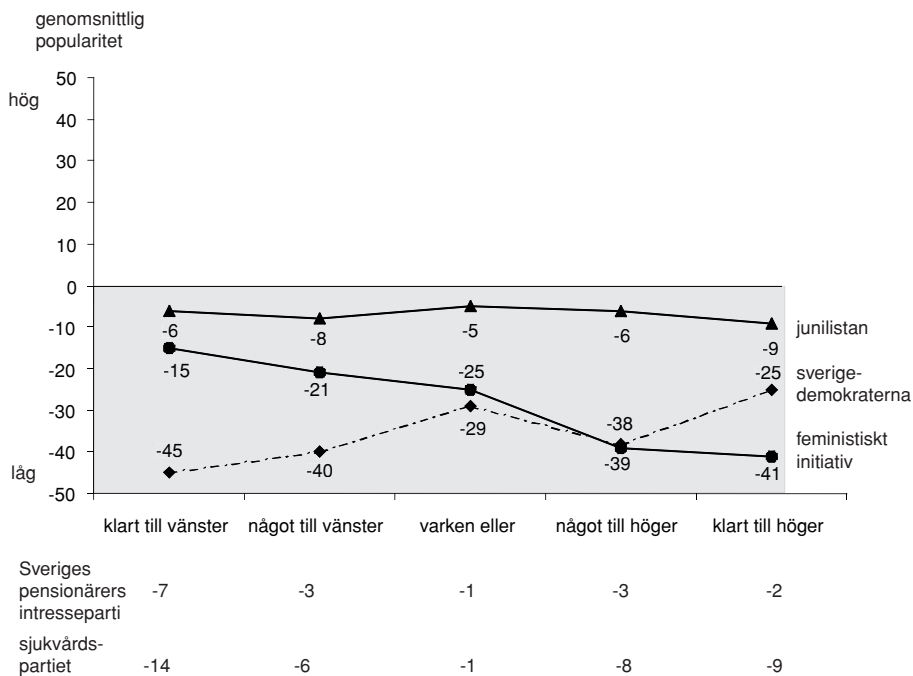
De nya småpartierna uppskattas i vissa fall mycket olika av de etablerade partiernas väljare. Där man röner mest uppskattning eller minst ogillande har man störst möjlighet att göra inbrytningar. Pensionärspartiet uppskattas mest bland miljöpartister, sjukvårdspartiet bland c-sympatisörer, junilistan bland v- och mp-anhängare, feministiskt initiativ också bland v- och mp-sympatisörer och sverigedemokraterna bland moderater.

Vänster-höger

Tre av de nya småpartierna har ingen klar koppling till den ideologiska vänster-högerdimensionen i svensk politik. Åtminstone inte om väljarna får avgöra. Pensionärspartiet, sjukvårdspartiet och junilistan får lika mycket uppskattning eller lika lite uppskattning bland väljarna oavsett om väljarna står till vänster eller höger. Feministiskt initiativ och sverigedemokraterna däremot är inte lika blocköverskridande. De är tvärtom båda klart mindre ogillade i något av de två ideologiska lägren. I feministiskt initiativs fall inom vänstern och i sverigedemokraternas fall

inom högern. Resultaten i figur 1 visar hur väljare som själva klassificerar sig som till vänster eller till höger uppskattar de fem undersökta småpartierna.

Figur 1 Fem småpartiers popularitet bland personer med olika position på vänster-högerskalan (procent)

Kommentar: Svarepersonernas vänster-högerposition bygger på en självklassificeringsfråga. Partipopulariteten kan variera mellan - 50 (låg) och +50 (hög). Resultaten kommer från 2005 års SOM-undersökning.

Utslaget är tydligast för feministiskt initiativ som ogillast klart mindre bland personer klart till vänster (-15) än bland personer klart till höger (-41). Mönstret för sverigedemokraterna är det omvända om än något mindre uttalat. Partiet får genomsnittsuppskattningen -45 bland svarepersoner längst till vänster mot -25 bland personer längst till höger. Junilistan får samma uppskattning oavsett var människor står ideologiskt. Detsamma gäller pensionärspartiet med ett litet möjligt undantag för personer längst ut till vänster som ogillar partiet mest. Sjukvårdspartiet ogillas ungefär lika mycket till vänster som till höger. Men i mitten är ogillandet något mindre. Och mitten skall inte underskattas i svensk politik. Där befinner sig cirka en tredjedel av väljarna.

Fördelning på ogillar-gillarskalan

Medeltal i all ära, men genomsnittssiffror kan bli något blodlösa. De är analytiskt oumbärliga, men kan ibland leda resonemangen fel. Ett medeltal kring noll på ogillar-gillarskalan kan betyda att de flesta svarspersoner placerar det aktuella partiet mot mitten på skalan eller i extremfallet att hälften av svarspersonerna älskar partiet och sätter +5 medan andra hälften hatar partiet och sätter -5. I det senare fallet blir medeltalet noll fastän inga personer svarat noll. Medeltalet kan alltså bli neutralt och nära noll även om inga svarspersoner befinner sig där.

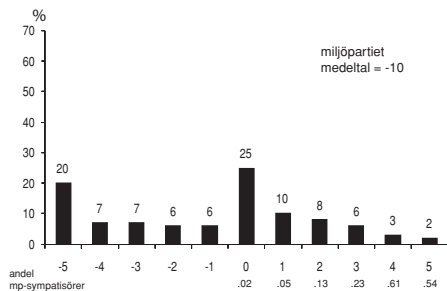
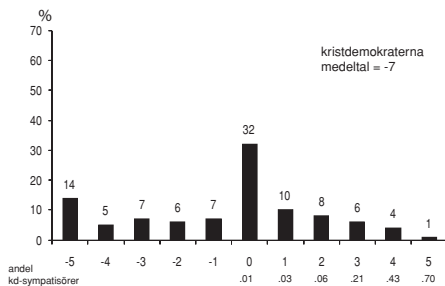
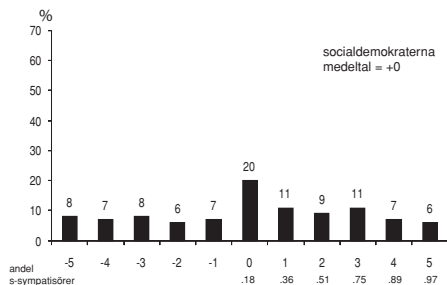
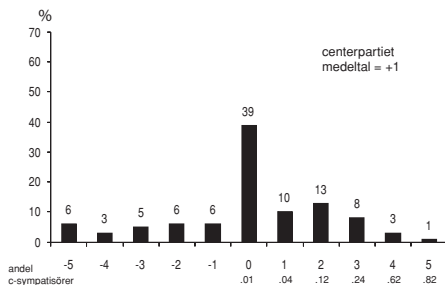
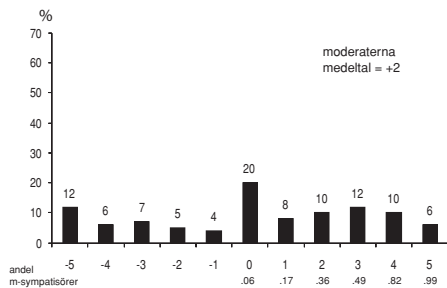
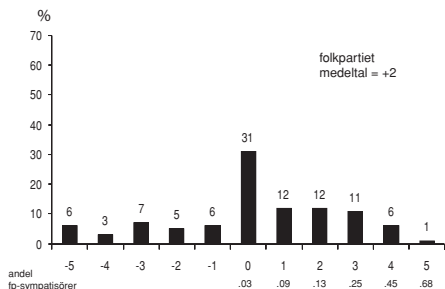
Det är uppenbart att vi måste inspektera svarsfördelningarna för de olika partierna mer i detalj för kunna analysera hur opinionsstödet ser ut. En viktig informationsbit är exempelvis hur stor andel av väljarna som uppskattar de olika partierna på +4 eller +5-nivån. Det är på de nivåerna som sympatier med störst sannolikhet omvandlas till röster när det kommer val. Resultaten i figur 2 visar för alla våra tolv undersökta partier hur svarspersonerna i SOM-undersökningen 2005 fördelade sina uppskattningspoäng mellan -5 och +5. Vi visar också för vart och ett av partierna i vilken utsträckning som personer som gjorde olika positiva bedömningar hade det relevanta partiet som sin förstapreferens. Om inte personer som sätter +5 på ett parti också tenderar att ha partiet som sitt bästa parti är uppskattningen inte särskilt nyttig på valdagen. Sympatier är roligt att ha, men de skall också helst manifesteras i klara förstapreferenser och röster i valen.

Sveriges populäraste parti, folkpartiet, har klart fler väljare som gillar partiet än som ogillar det. Men folkpartiets problem är att relativt få väljare tycker väldigt mycket om partiet. Andelen som gillar folkpartiet på +5-nivån är endast 1 procent och 6 procent på +4-nivån. Och bland dessa väljare som gillar folkpartiet mycket är det endast 68 respektive 45 procent som har partiet som sin förstapreferens. Utväxlingen i form av röster är svag bland dem som verkligen gillar folkpartiet.

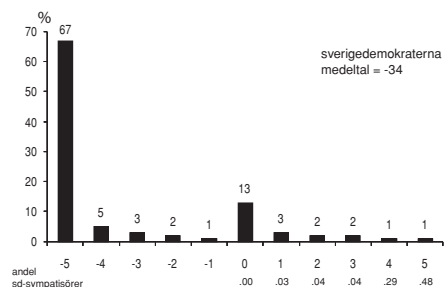
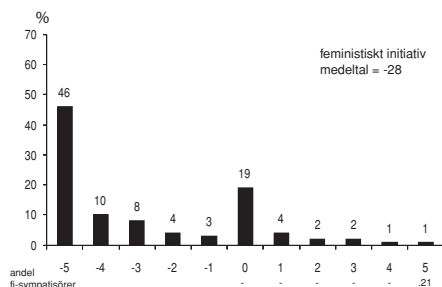
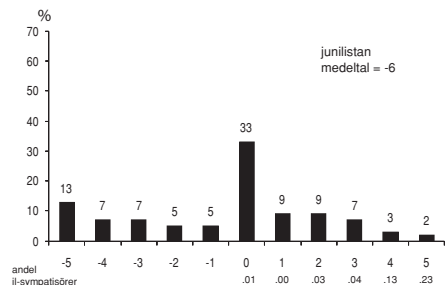
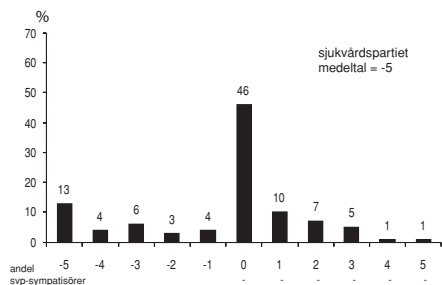
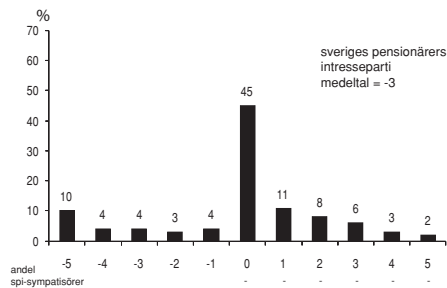
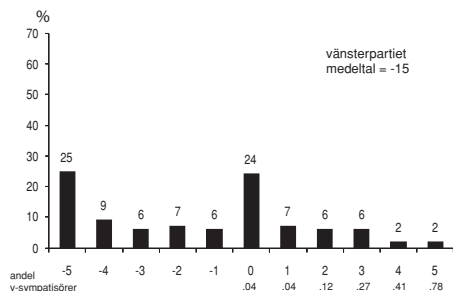
En jämförelse med resultaten för moderaterna demonstrerar tydligt skillnaden. Moderaterna jämfört med folkpartiet har inte bara fler väljare som uppskattar partiet. Och klart fler på +4/+5-nivån. Moderaterna har också en klart högre andel bland de uppskattande väljarna som har partiet som sin förstapreferens. Hög uppskattningen leder i moderaternas fall till verkstad inte bara till snack. Men, å andra sidan, moderaterna möter också en relativt stor opinion som tycker intensivt illa om partiet. Andelen personer med betyget -5 var 12 procent år 2005. Motsvarande siffra var endast 6 procent för folkpartiet.

En jämförelse mellan moderaterna och socialdemokraterna är också instruktiv. Socialdemokraterna har något färre personer än moderaterna på +4/+5-nivån, det vill säga s har färre personer som gillar partiet intensivt jämfört med m, 13 procent mot 16. Å andra sidan, på den intensivt negativa sidan har socialdemokraterna färre -5 än moderaterna, 8 procent mot 12. Socialdemokraternas fördelning är med andra ord något mindre utspridd än moderaternas. Känslorna är något ljummare både på den positiva och på den negativa sidan för socialdemokraterna än för moderaterna.

Figur 2 Svenska folket talar om hur mycket de gillar eller ogillar tolv olika partier (procent och medeltal)

Kommentar: Resultaten från Riks-SOM 2005 visar tre saker: (1) svarsfördelningarna på ogillar-gillarskalan bland samtliga svarspersoner. (2) Popularitetsmedeltalen för varje parti mellan -50 (ogillar) och +50 (gillar). (3) Sannolikheten att ha det undersökta partiet som förstapreferens ("bästa parti") bland personer med olika grad av positiv inställning till det aktuella partiet.

När det gäller i vilken utsträckning som uppskattningen omvandlas i förstapreferenser är siffrorna mycket starka för såväl s som m bland personer som tycker mycket om partierna. Röstsannolikheterna befinner sig här på .80-.90-nivån för båda partierna. Men när vi kommer till personer med något mindre uppskattning för partierna kan en intressant skillnad noteras. Väljare med uppskattningssiffror på +1 till +3 för socialdemokraterna har en relativt stor tendens att ha s som sin förstapreferens. Motsvarande resultat är klart lägre för moderaterna. Socialdemokraterna är alltså framgångsrika när det gäller att rekrytera anhängare bland människor som inte gillar partiet så där intensivt. Partiet får röster även bland ljumma sympatisörer, till och med bland personer som sätter partiet på nollpunkten på ogillar-gillarskala. Moderaterna har inte samma dragningskraft bland personer som bara tycker någorlunda bra om partiet. Och det har heller inget annat parti. Socialdemokraterna har här en unik fördel. Man behöver inte älska partiet för att rösta på det. Fenomenet kan tolkas i termer av vaneröstning eller som ett utslag av instrumentellt röstande på ett stort parti som kan få något gjort.

Om vi ser på småpartiernas resultat är det påtagligt att flera av dem knappt har kommit upp på väljarnas radarskärmar. Andelen svars personer som är neutrala och varken gillar eller ogillar dem är mycket hög för exempelvis pensionärspartiet (45 procent) och sjukvårdspartiet (46 procent), och delvis också för junilista (33 procent). Samma anonymitetsproblem har dock inte sverigedemokraterna och feministiskt initiativ. Båda har låga andelar som varken gillar eller ogillar dem, endast 13 respektive 19 procent. Problemet för sd och fi är istället att många svenskar tycker intensivt illa om dem – i sverigedemokraternas fall är det hela 67 procent som placera partiet på bottensiffran på skalan, det vill säga på -5. För feministiskt initiativ är motsvarande andel 46 procent. Det etablerade parti som har högst andel -5 är vänsterpartiet med en andel på 25 procent.

Alla småpartier har få personer som uppskattar dem mycket. Andelen svar på +4/+5-nivån är högst för junilistan och pensionärspartiet med 5 procent vardera. Feministiskt initiativ, sverigedemokraterna och sjukvårdspartiet har alla endast 2 procent. När det gäller utväxlingen till förstapreferenser - och potentiellt till röster - är siffrorna låga för de tre partier där det till nöds går att göra några beräkningar. Personer som sätter +5 för jl eller fi – och det är endast 1 procent som gör det - har endast en tjugoprocentig sannolikhet att stödja partiet. Motsvarande siffra för sverigedemokraterna är något bättre – en sannolikhet på femtio procent.

Hösten 2005 såg det alltså mycket dystert ut för alla småpartier när det gäller möjligheten att nå upp till fyraprocentsspärren. Men 2006 är ett nytt år och valsporten har tidigare fört nya partier över spärrgränsen. Se bara på vad junilista gjorde i Europaparlamentsvalet 2004 (Oscarsson och Holmberg 2006). Osvuret är bäst. Mycket kan hända i valrörelsen.

Ljummen uppskattning

Svenska partier är inte särskilt uppskattade av folket. De mest populära partierna kryper nätt och jämt över nollpunkten när vi ber svenska folket uttrycka sin uppskattning för partierna på en ogillar-gillarskala mellan -50 och +50. Majoriteten av partierna får resultat klart ned på minussidan. Värre ändå är att partierna inte ens är särskilt gillade bland de egna anhängarna. I de flesta fall håller sig den genomsnittliga uppskattningen på värden kring enbart +30 bland partiernas egna sympatisörer.

Ett illustrativt sett att demonstrera den måttliga uppskattning som alla svenska partier röner är att visa hur stora andelar svenskar som *gillar* de olika partierna väldigt mycket respektive *ogillar* dem väldigt mycket. Det vill säga andelarna svarspersoner som sätter värdena +5 respektive -5 för de olika partierna. Vi rangordnar partierna efter andelen gillar mycket (+5) minus andelen ogillar mycket (-5).

Alla partier har en negativ uppskattningsbalans när vi på detta sätt kontrasterar andelen som gillar ett parti intensivt mot andelen som ogillar det intensivt. Minst negativ balans har socialdemokraterna med -2 (6 procent +5 minus 8 procent -5), följt av fp och c med -5, m -6, spi -8, jl -11, svp -12, kd -13, mp -18, v -23, fi -45 och sist sd med -66. Alla partier har alltså fler "fanatiska" motståndare än "fanatiska" anhängare. Ett tankeväckande resultat, även om det kanske är naturligt att det blir så i en demokrati med öppen konkurrens mellan många olika partier. Men ändå. Alla partier har fler uttalade fiender än riktiga vänner. Det måste tära i långa loppet.

Noter

- ¹ Procenten är här beräknade bland personer med någon första- och/eller andra-preferens bland partierna.
- ² Vi har multiplicerat svarssiffrorna med tio för att undvika decimaler i redovisningen av resultaten.
- ³ De exakta resultaten för partipopulariteten i SOM-undersökningen 2005 nedbrutet på olika undergrupper finns redovisat i ett material som presenterades på SOMs seminariedag den 6 april 2006.

Referenser

- Holmberg, Sören 1981. *Svenska väljare*. Stockholm: Publica.
- Holmberg, Sören och Weibull, Lennart 1987. *SOM-undersökningen 1986*. Göteborg: SOM-institutet.
- Oscarsson, Henrik och Holmberg, Sören m fl 2006. *Europaval*. Göteborg: Statsvetenskapliga institutionen.

